

Ráhkkanahtti oahput

Mii lea **TUVA**?

Mii lea **TELMA**?

ideo**grammi**

Govuhuvvon materiála ságastallama doarjjan

Govuhusa lea dahkan Ideogrammi.
Teavstta gáldun lea geavahuvvon opintopolku.fi -siidu.
Materiála lea buvttadan Lámisolbmuid Doarjjalihttu
(Kehitysvammaisten Tukiliitto ry) 2019.
Jorgalanbarggut ja TUVA-beaivádeamit leat dahkkojuvvon
Vuoigatvuohta máhtti/ Nivus -prošeavttas 2021.

1. Vuodđoskuvlla maŋŋá

Vuodđoskuvlla maŋŋá don galggat smiehttagoahtit, maid háliidat bargat.

Dus leat mánggat molssaeavttut.
Sáhtát ovdamearkka dihtii stuđeret alccesat ámmáha.

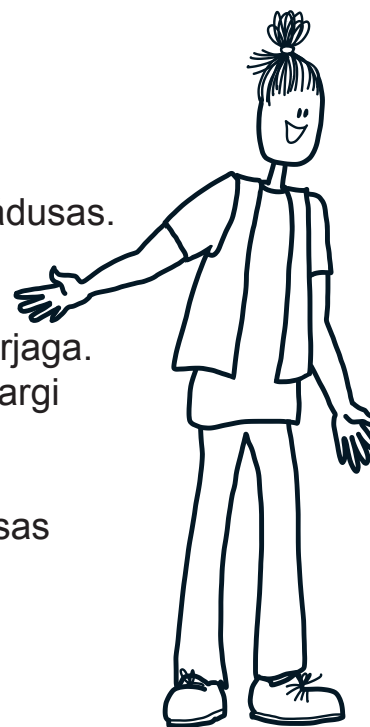

2. Ámmátlaš vuodđodutkkus

Sáhtát ohcat stuðerenbáikki
ovdamearkka dihtii ámmátlaš oahppolágádusas.
Doppe sáhtát stuðeret alccesat ámmáha.

Sáhtát oažžut oahpuide earenoamáš doarjaga.
Ovdamearkka dihtii tulka dahje veahkkebargi
sáhttet veahkehit du stuðeremis.

Vuodđodutkkus ámmátlaš oahppolágádusas
bistá sullii golbma jagi.
Ovdal ámmáhii stuðerema,
sáhtát hárjehallat stuðerendáidduid
dutkkusskuvlejupmái ráhkkanahtti
skuvlejumis dahje **TUVAs**.

3. Ráhkkanahtti skuvlejumiit

Ráhkkanahtti skuvlejumiit leat guokte:

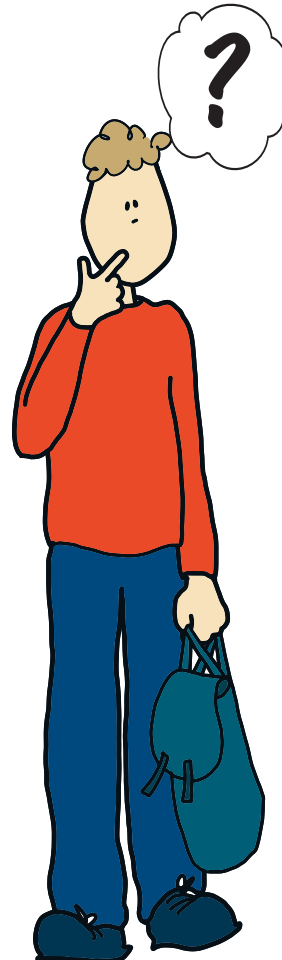
- **TUVA** lea dutkkusskuvlejupmái ráhkkanahtti skuvlejupmi
- **TELMA** lea bargui ja iehčanas eallimii ráhkkanahtti skuvlejupmi.

TUVA

Háliidatgo vel smiehttát, mas leat beroštuvvan?
Suokkardalatgo, mas leat buorre?
Dárbbasatgo hárbhallama dáidduide,
maid dárbbasat stuðeremis?

Dán dáhpáhusas **TUVA** sáhtta leat
dutnje heivvolaš molssaeaktu.

TUVA bistá dábálaččat ovttá jagi.

TELMA

Dárbbasatgo hárbhallama
iežat áššiid dikšumis?
Jos dárbbasat, dutnje sáhtta heivet **TELMA**.

TELMA sáhtta bistit 1–3 jagi.

Skuvlejumi bistin lea sorjavaš das,
makkár dáiddut ja mihttomearit dus leat.

Ráhkkanahtti skuvlejumiin it válbman ámmáhii.

Ráhkkanahtti skuvlejumiin hárbhallat dáidduid,
maid dárbbasat stuðeremis ja árgaeallimis.

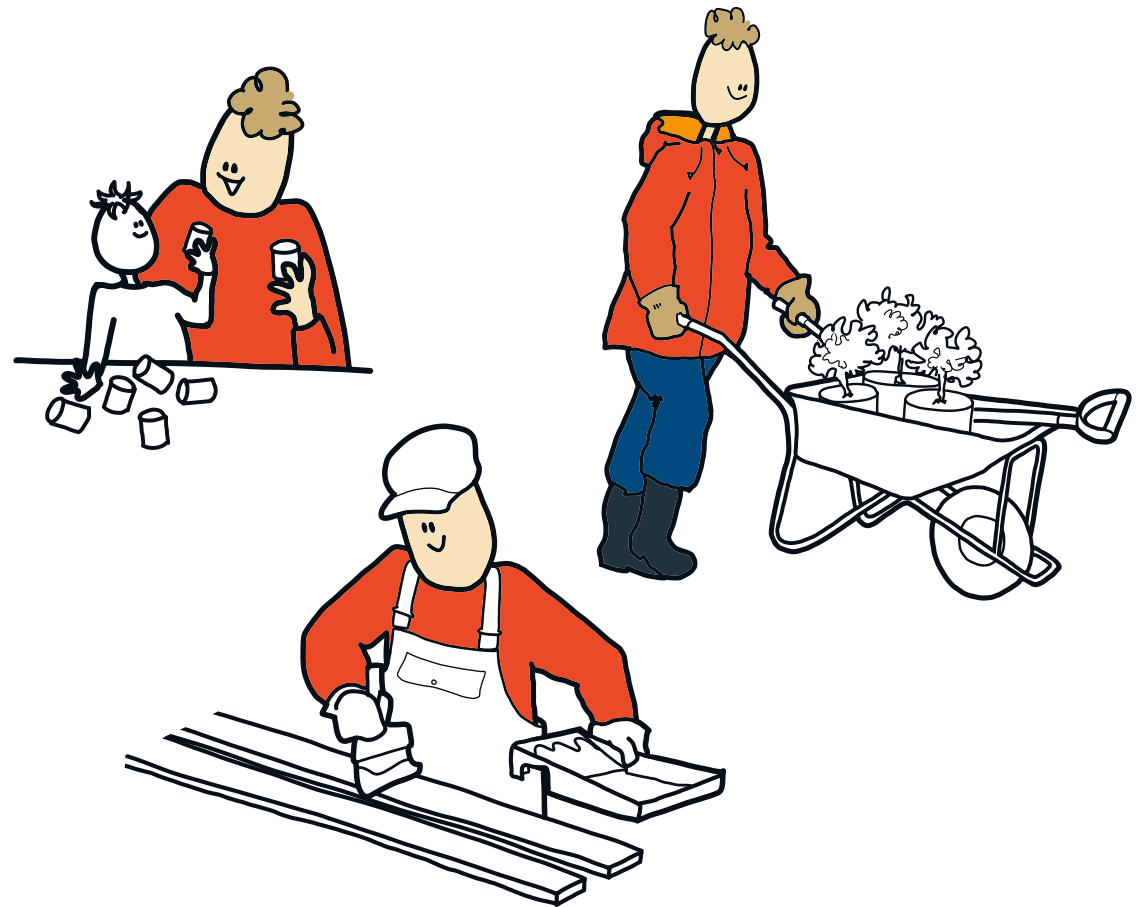
4. **TUVA**

Jos it leat sihkkar, man barggu háliidat bargat, dutnje sáhtta heivet **TUVA**-skuvlejupmi.

Mihttomearrin lea, ahte **TUVA** áigge

- don gávnnat alccesat heivvolaš ámmáha
- don ozat dutnje heivvolaš stuđerenbáikki.

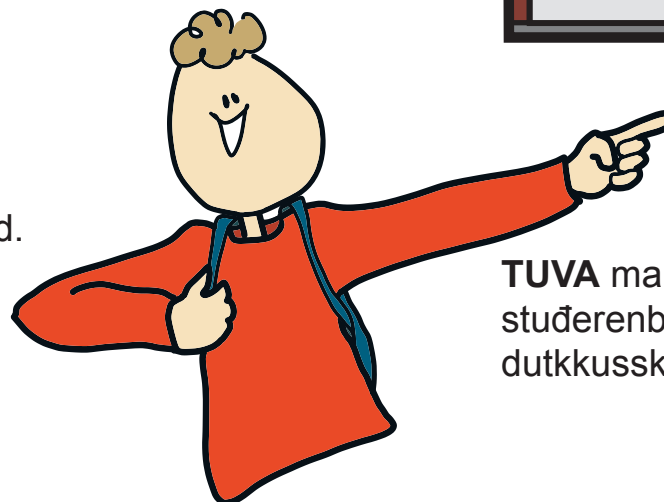
TUVA-skuvlejumis

- sáhtát oahpásmuvvat earálágan ámmáhiidda
- sáhtát smiehttat, makkáraš bargu heivešii dutnje
- sáhtát oažžut dieđu, gos sáhtát stuđeret ámmáha
- sáhtát ovddidit stuđerema dáidduidat.

5. TUVA

TUVAs oaččot individuála doarjaga stuđeremii.
Sáhtát bajidit vuodđoskuvlla duođaštusa nummiriid.
Oahpat lasi dáidduid,
maid dárbbášat stuđeremis ja árgaeallimis.
Oahpat ohcat dieđu earálágan áššiin.

TUVA maŋŋá sáhtát ohcat
stuđerenbáikki, mii sikte
dutkkusskuvlejupmái.

6. TELMA

TELMA-skuvlejummi ráhkkanahttá du bargui ja iehčanas eallimii.

TELMAs oahpat dáidduid, maid dárbbášat stuðeremis, bargoeallimis ja servodagas.

Oahpat fuolahit alddát ja du áššiin.

Oahpat áššiid, maid dárbbášat árggas, dego

- ruovttudikšun
- málesteapmi
- árgalihkadeapmi
- basadeapmi.

Oahpahalat geavahit ruđa ja fitnat

- gávppis
- dearvvašvuođaguovddášis
- bánkkus.

Oahpat geavahit ovdamearkka dihtii

- telefonna
- dihtora
- kaleandara.

Oahpat doaibmat servodagas

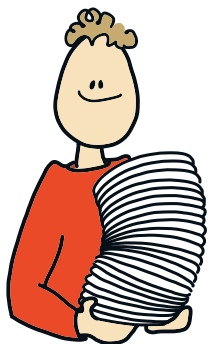
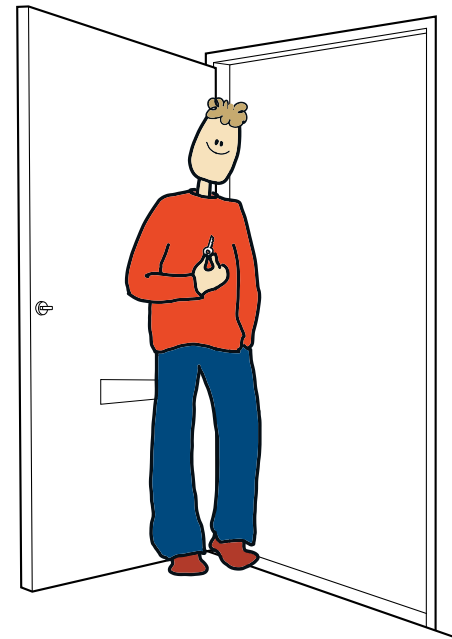
- dovdat iežat vuoigatvuođaid ja geatnegasvuođaid
- ohcat veahki, jos dárbbášat dan.

7. TELMA

TELMAs oahpat doaibmat ovtas
nuppiiguin ja dáhpuhussii heivvolaš vugiiguin.
Oahpat ságastallat ođđa olbmuiiguin.
Oahpat vuostáiváldit láidesteamii ja máhcahaga.

TELMAs oaččot dieđu
ássama molssaeavttuin.
Sáhtát suokkardallat, makkáraš
ruovttus háliidat ássat.

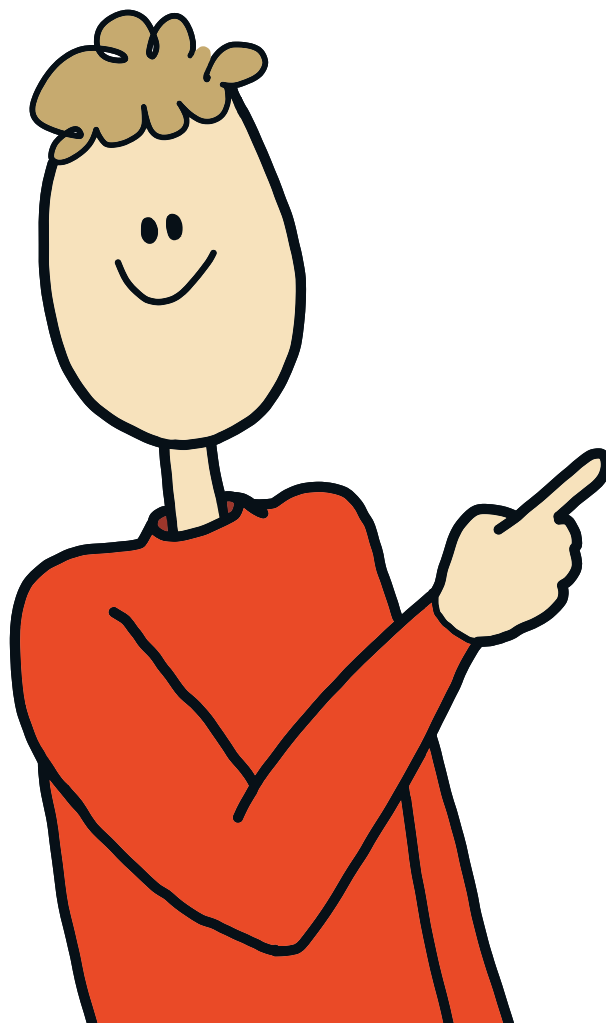
TELMAs

- hárjehalat earálágan bargguid
- oahpat makkáraš barggut heivejit dutnje
- oaččot dieđu bargo- ja beaivedoaibmamii ja beaivebarggus

TELMA manjá

- sáhtát beassat dutnje heivvolaš bargui dahje bargo- ja beaivedoaibmamii
- sáhtát eallit nu iehčanas eallima go vejolaš.

8. Lasseliŋkkat

Opintopolku.fi -siiddus lea diehtu
stuđerenmolssaeavttuin
ja eará oahppolágádusain: www.opintopolku.fi

AMEO siidduin lea diehtu
ámmátlaš spesiáloahppolágádusain: www.ameo.fi

Maiddáí dáiŋ oahppolágádusain ordnejuvvo
skuvlejupmi daidda, geat dárbbášit gáibideaddji
earenoamáš doarjaga:

Suoma Diakonoahpahat

<https://www.sdo.fi/>

Savo ámmátoahpahat

<https://sakky.fi/fi>

Johkalegiid skuvlengieldaovttastupmi

<https://www.jedu.fi/>

Roavvenjárgga skuvlengieldaovttastupmi

<https://www.redu.fi/fi>

Skuvlenguovddáš Salpaus

<https://www.salpaus.fi/>

Sáhtát printet dán materiála čujuhusas:

www.tukiliitto.fi/toiminta/tukiliiton-oppaat-ja-materiaalit/

Lassedieđut leat oahppolágádusaid neahttasiidduin.